

26.03.2019

Rīgas apgabaltiesas tiesneši iepazīst kolēģu darbu Norvēģijā

Rīgas apgabaltiesas tiesnešu delegācija no 2019. gada 18. līdz 21. martam pieredzes apmaiņas vizītē apmeklēja visu trīs instanču tiesas Norvēģijas galvaspilsētā Oslo. Tā bija otra vizīte projekta "Tiesas un tiesneša darba organizācija apelācijas instances tiesā" ietvaros. Šoreiz pieredzes apmaiņa notika Norvēģijas Augstākajā tiesā, Oslo apelācijas tiesā (*Borgarting Court of Appeal*) un Oslo rajona tiesā, lai iepazītos ar tiesu un tiesnešu darba organizāciju, galveno lomu piešķirot jautājumiem, kas saistīti ar lietu sadales kārtību apelācijas instances tiesā, tiesnešu noslodzes izlīdzināšanas instrumentiem, lietu izskatīšanas termiņu plānošanu un monitoringu.

Notikušo diskusiju gaitā ar Norvēģijas tiesnešiem Latvijas kolēģi varēja salīdzināt abu valstu tiesu sistēmu, lietu izskatīšanas kārtību un procesuālos jautājumus. Norvēģijas tiesas izskata visu kategoriju lietas – administratīvās, civillās un krimināllietas, šajā valstī nav atsevišķu administratīvo tiesu un konstitucionālās tiesas, jo tās lomu pilda Augstākā tiesa, un tās nolēmumi ir vieni no svarīgākajiem tiesību sistēmas avotiem.

Atšķirībā no Latvijas Norvēģijā visās tiesu instancēs tiesneši skata visu kategoriju lietas un īpaši nespécializējas civillietu, krimināllietu vai administratīvo lietu izskatīšanā. Lietas galvenokārt izskata atklātos mutvārdu procesos. Mutvārdu procesā lietas izskatīšana apelācijas instancē ilgst, sākot no 2-3 dienām līdz pat vairākām nedēļām vai mēnešiem.

Lietu izskatīšanas termiņi Norvēģijā ir noteikti likumos, bet, ja tie tiek pārkāpti, tad spriedumā ir jānorāda iemesli. Atsevišķu kategoriju lietās (gan krimināllietās, gan civillietās, gan arī administratīvajās lietās) apelācijas instances tiesai, tāpat kā kasācijas instancē procesuāli ir iespējams atteikt ierosināt lietas izskatīšanu, ja zemākas instances tiesas nolēmums atbilst likumam. Lietās, kas ir obligāti izskatāmas visās tiesu instancēs, šādā kārtībā apelācijas un kasācijas tiesvedību ierosina tikai par aptuveni 10% no pārsūdzētajiem spriedumiem civillietās, bet krimināllietās – aptuveni 40% gadījumu.

Tādējādi vienam apelācijas instances tiesas tiesnesim vienlaikus izskatīšanā atrodas vidēji 30 lietas.

Vizītes laikā Latvijas tiesnešiem bija nodrošināta iespēja apmeklēt tiesas sēdes gan Norvēģijas apelācijas instances tiesā, gan Augstākajā tiesā. Norvēģijas tiesu sistēma pakāpeniski ievieš lietu digitalizāciju, ko paredzēts pabeigt 2020. gadā. Sākot no 2018. gada rudens pirmās instances tiesās dokumenti tiek iesniegti digitālā veidā (elektroniski). Šobrīd Norvēģijā elektroniskā formātā ir aptuveni 70% iesniegto civillietu un apmēram puse ierosināto krimināllietu.

Delegācijas sastāvā, kas pieredzes apmaiņā apmeklēja Norvēģijas tiesas, bija Rīgas apgabaltiesas tiesneši: Līga Blūmiņa un Juris Freimanis no Civillietu tiesas kolēģijas, kā arī Daiga Kalniņa un Sandra Amola no Krimināllietu tiesas kolēģijas. Projekta ietvaros trīs citi Rīgas apgabaltiesas tiesneši šogad februārī apmeklēja Somijas apelācijas tiesu un Helsinku rajona tiesu.

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma „Valsts administrācija” darbojas ar mērķi veicināt darba metožu harmonizēšanu valsts pārvaldes sektorā. Programma atbalsta mācību vizītes, prakses iespējas un kontaktu dibināšanu un uzturēšanu starp valsts sektora darbiniekiem. Atbalstu piešķir projektiem, kuros iesaistītas vismaz trīs valstis no Ziemeļvalstu-Baltijas reģiona (Dānija, Igaunija, Islande, Latvija, Lietuva, Norvēģija, Somija un Zviedrija). Programma sedz līdz pat 60% no ceļa un uzturēšanās izmaksām.

Informāciju sagatavoja: Raimonds Ločmelis, Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājas palīgs sabiedrisko attiecību jautājumos (25713271; Raimonds.Ločmelis@tiesas.lv)